

Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Brno, Novoměstská 21

Novoměstská 21/ 1887, 621 00 Brno

Identifikátor školy: 600 108 198

Termín konání inspekce: 22. – 25. září 2003

Čj.:	12-1066/03-11039
Signatura:	ol2cx104

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ **personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti** základní školy (dále jen ZŠ) ve školním roce 2003/2004 ve vztahu k hospitovaným předmětům a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ **materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti** ZŠ ve školním roce 2003/2004 ve vztahu ke sledovaným předmětům a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ **průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy** v ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a ve vztahu k hospitované výuce na 1. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda a přírodověda a na 2. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, fyzika, anglický a německý jazyk.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Brno, Novoměstská 21 sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. ZŠ má 15 tříd. Celkový počet žáků byl ke dni inspekce 301. Předmětem školní inspekce byla činnost ZŠ. Škola realizuje v 1. – 9. ročníku vzdělávací program Základní škola č.j. 16847/96-2 a ve vybraných třídách 3. – 7. a v 9. ročníku v rámci vzdělávacího programu Základní škola modelový učební plán pro rozšířené vyučování jazyků č.j. 16333/96-22-21.

Zřizovatelem školy, která je příspěvkovou organizací, je statutární město Brno, městská část Brno – Řečkovice a Mokrá Hora, Palackého náměstí 11, 621 00 Brno.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální zabezpečení výuky sledovaných předmětů je optimální. Všichni hospitovaní učitelé splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti. Tento příznivý stav je výsledkem cílené personální strategie uplatňované vedením školy. Úvazky jsou vyučujícím přiděleny uvážlivě tak, aby korespondovaly s jejich odborností i s jejich pedagogickými zkušenostmi. Pouze výchovná poradkyně neabsolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce. Tato situace je kompenzována jejími zkušenostmi a samostudiem. V letošním školním roce je ve škole nově zavedena funkce školního psychologa.

Ve vztahu k zaměstnancům je činnost školy zabezpečena podrobně vypracovaným organizačním řádem, který sice v ojedinělých bodech ještě není zcela aktualizován, ale pro stávající provoz školy je plně funkční. Ředitelka školy uplatňuje zejména demokratický styl vedení zaměstnanců a účelně využívá nástroje operativního řízení. Informovanost všech zaměstnanců je zabezpečena velmi dobře. Ve škole pracují předmětové komise a metodické zařízení. Jejich činnost je svědomitě vedena, v některých jednotlivostech však není ještě zcela účinná.

Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je ve škole věnována systematická péče po dobu jednoho roku. Jsou metodicky vedeni uvádějícím učitelem a s pravidly chodu a provozu školy je současně seznamuje ředitelka nebo její zástupkyně. Vzájemné hospitace jsou zastoupeny v menší míře. Vedení nepedagogických pracovníků školy je promyšlené a funkční.

Kontrola výchovně-vzdělávací práce pedagogických pracovníků je prováděna formou hospitační činnosti ředitelky a její zástupkyně. Tato hospitační činnost je dostatečně četná a pozitivně se promítá především do důkladnější přípravy jednotlivých vyučujících na výuku. Poznatky z hospitací jsou s hospitovanými učiteli analyzovány a konzultovány. V případě negativních zjištění jsou přijímána opatření k nápravě. Vnitřní kontrolní systém vychází z kvalitně zpracovaného plánu, který zahrnuje všechny oblasti činnosti školy. Jsou v něm jasně vymezeny kompetence určených pracovníků pro oblast pedagogickou i nepedagogickou. Plánování v oblasti lidských zdrojů je funkční, což dokladuje úplná odborná a pedagogická způsobilost všech sledovaných vyučujících. Další vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků školy je realizováno rovněž na základě plánu, který je průběžně dle nabídky a finančních možností školy aktualizován. Pracovníci školy se pravidelně vzdělávacích akcí účastní a informují vedení školy o kvalitě a obsahu jednotlivých seminářů. Využívání získaných poznatků a informací pro další zkvalitňování práce ostatních však není dosud systematické.

Kritéria pro hodnocení i sebehodnocení pracovníků školy jsou stanovena a jsou funkční, což má příznivý vliv na pracovní aktivitu zaměstnanců školy i na jejich profesionální růst.

Personální podmínky zabezpečují velmi dobře výchovně-vzdělávací činnost školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola sídlí v rozsáhlé typizované budově, která je členěna do několika na sebe navazujících pavilonů. Pro výuku je využíváno 15 kmenových tříd a 5 odborných učeben. Většina kmenových tříd je vybavena novým nebo renovovaným žákovským nábytkem. V některých učebnách prvního stupně ZŠ jsou kromě školního nábytku a vyučovacích pomůcek také relaxační koberce. K přípravě na výuku, k uložení názorných pomůcek, odborné literatury i dalších zdrojů informací slouží učitelům pro většinu vyučovaných předmětů kabinety. Uspořádání učeben a kabinetů však není vždy z hlediska organizace výchovně-vzdělávacího procesu zcela příhodné. Všichni vyučující mají vytvořeno vhodné zázemí v kabinetech nebo sborovně. Do areálu školy patří poměrně rozsáhlý školní pozemek s biotopovou zahradou, na níž žáci získávají poznatky a praktické dovednosti v některých přírodovědných předmětech.

Žáci jsou vybaveni ucelenými řadami učebnic a pracovních sešitů pro jednotlivé předměty. Jako zdroj dalších informací je ve škole pro žáky k dispozici dostatečné množství tabulek, slovníků, encyklopedií, map, nástěnných obrazů, odborné i naučné literatury. Převážná část názorných pomůcek je starších, ale funkčních. Audiovizuální technikou je škola vhodně a v dostatečném množství vybavena. Knižní fond žákovské a učitelské knihovny je poměrně zastaralý. Počítačová učebna byla v rámci celostátního projektu vybavena 12 síťově propojenými počítači, které umožňují přístup na Internet. Zvyšuje se tím možnost získávat informace pro široké spektrum vyučovacích předmětů. Pro vedení evidence žáků a administrativy má vedení školy k dispozici 3 další počítače pořízené z vlastních prostředků. Výzdoba chodeb je většinou tematicky zaměřená, např. k některým předmětům, prázdninovým aktivitám, kulturním výročím, úspěchům žáků, k historii školy a pod. Na estetické úrovni výzdoby se často svými výtvary podílejí žáci. Důležité informace jsou vyvěšeny na informačních nástěnkách v prostorách školy.

Kontrola využívání materiálních zdrojů je ze strany vedení školy prováděna průběžně především v průběhu hospitací. Doplnování a obměna učebních pomůcek je konzultována s předsedy předmětových komisí a metodického zařízení. Využívání pomůcek je projednáváno na provozních poradách, důsledná analýza efektivnosti však prováděna není.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti školy jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Souběh dvou výše uvedených učebních plánů v rámci vzdělávacího programu Základní škola (viz oddíl Charakteristika školy) má ve škole mnohaletou tradici. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má škola vypracovány podrobné individuální vzdělávací programy.

Vzdělávací program Základní škola je realizován v souladu se zařazením školy do sítě škol.

Škola má vypracován učební plán ve dvou cyklech pro oba stupně ZŠ. Ve sledované výuce byly naplňovány učební osnovy obou realizovaných učebních plánů. Rozvrh hodin koresponduje s učebními plány. Škola poskytuje žákům nabídku nepovinných předmětů a mnoha zájmových útvarů. Povinná školní dokumentace zachycuje průkazným způsobem průběh vzdělávání a výchovy. Ojedinele zjištěné dílčí administrativní nedostatky byly formálního rázu, některé byly odstraněny už v průběhu inspekce.

Sledovaná výuka byla v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola.

Kontrola naplňování učebních osnov je zakomponována do vnitřního kontrolního systému školy. Aktivní jsou v této oblasti rovněž metodické orgány školy (metodické zařízení a předmětové komise).

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace vzdělávání a výchovy je zabezpečena funkčním rozvrhem hodin a vnitřním řádem školy, na nějž navazují provozní řady odborných učeben. Rozvrh hodin převážně respektuje psychohygienické zásady, v jednom případě se však vyskytlo pochybení. Část třídy VII.A (žáci s rozšířenou výukou cizího jazyka) má v úterním rozvrhu hodin vždy jednou za 14 dní sedm vyučovacích hodin v jednom sledu, což není v souladu s příslušným právním předpisem. Délky přestávek odpovídají požadavkům právních předpisů.

Do vnitřního řádu školy, který postihuje všechny důležité oblasti výchovně-vzdělávací činnosti školy i povinnosti pracovníků, jsou vhodně zakomponována práva žáků. Ustanovení v něm obsažená jsou v souladu s příslušným právním předpisem a zabezpečují plynulý provoz školy. Provozní řady odborných učeben jsou zpracovány s ohledem na požadavky výuky a na bezpečnost uživatelů.

Žákům i jejich zákonným zástupcům jsou předávány všechny potřebné informace. Učitelé poskytují žákům důležitá sdělení v průběhu třídnických hodin, které probíhají pravidelně jednou za 14 dní. Rodiče jsou informováni o chování a prospěchu svých dětí na pravidelně konaných třídních schůzkách, v průběhu hovorových hodin a rovněž prostřednictvím zápisů v žákovských knížkách. Důležité údaje jsou sdělovány písemně přímo

rodičům. K řešení závažnějších problémů jsou rodiče zváni na jednání výchovné komise. Vzájemné předávání informací mezi rodiči a vedením školy probíhá prostřednictvím aktivu rodičů (tj. zástupců rodičů z jednotlivých tříd), se kterým ředitelka školy úzce spolupracuje. Základní údaje o průběhu školního roku a činnosti školy jsou uvedeny v žákovských knížkách, které si škola nechala speciálně vytisknout. Veřejnost je informována o činnosti školy a o úspěších žáků prostřednictvím článků v časopise městské části „Řeč“, webovými stránkami školy a školní informační vývěskou. Na přenosu informací a na organizaci života školy se podílí také žákovský parlament. Pro život školy je významný rovněž školní časopis.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční. K ojedinělému pochybení došlo v rozvrhu hodin.

Výchovná poradkyně vede přehledně dokumentaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a rovněž dokumentaci týkající se volby povolání. Svou činnost si plánuje. S výchovnou poradkyní úzce spolupracuje v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami také speciální pedagog. Ten je zaměřen zejména na žáky, pro něž jsou vypracovány individuální plány. Tyto jsou z velké části funkční, v některých jednotlivostech však vyznívají poněkud formálně. Propojení spolupráce vyučujících s výchovnou poradkyní a se speciálním pedagogem není ještě ve všech případech zcela zažitá. Ve škole pracuje na velmi dobré úrovni školní metodička prevence sociálně patologických jevů. Její spolupráci s výchovnou poradkyní a s vedením školy dokládá četná školní dokumentace, z níž rovněž vyplývá, že škola je při řešení konkrétních problémových situací velmi důsledná.

Výchovné poradenství přispívá k průběžnému zkvalitňování výchovy a vzdělávání.

Průběh a výsledky vzdělávání

Pro všechny hospitované vyučovací hodiny na 1. a na 2. stupni ZŠ platí tato společná zjištění:

- Odborná a pedagogická způsobilost hospitovaných vyučujících byla plně zajištěna.
- Sledované učivo bylo probíráno v souladu s deklarovanými učebními dokumenty.
- Odborná způsobilost vyučujících se pozitivně promítala do výuky v podobě věcné správnosti interpretovaného učiva.
- Pedagogické způsobilosti učitelů nebylo ve všech případech plně využíváno k volbě těch nejúčinnějších výukových postupů (viz následující text).

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

Vyučující hospitovaných předmětů (viz oddíl Předmět inspekční činnosti) přihlíželi při stanovování cílů k aktuálnímu stavu třídy. Ve většině sledovaných hodin se opakovalo a procvičovalo učivo z minulého školního roku. Někde se probírala nová látka, která systematicky navazovala na probrané a zafixované učivo

Kmenové třídy na prvním stupni jsou většinou prostorné, klasicky uspořádané. Jsou vyzdobeny názorným materiálem a pracemi žáků. Některé třídy mají zřízeny koutky přírody a výstavky knih. Učitelé používali při výuce pomůcky v různé míře. Někteří probírané učivo vhodně doplnili velkým množstvím názorného materiálu, jiní však nepoužili téměř žádný. Všichni žáci měli k dispozici učebnice, popř. pracovní sešity. Didaktické techniky bylo využito pouze ojediněle (radiomagnetofon).

Ve sledovaných hodinách převládala frontální styl výuky. Polovina vyučujících ji vhodně doplnila skupinovou prací a jedna učitelka prací ve dvojicích. V hodinách byl

uplatňován individuální přístup k žákům, avšak jen výjimečně se vyučující věnovali dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. V případě pochybení žáka učitel dané chyby vhodně využil tak, aby žáci sami určili příčinu svého chybování. Členění a tempo hodin bylo přiměřené věku žáků i náročnosti učiva. Vyučující nezapomínali na nutný odpočinek dětí, zařazovali relaxace, hry a střídání činností.

Žáci nebyli vždy v úvodu hodin vyučujícími náležitě motivováni. Mnohem úspěšnější byla motivace v průběhu hodin, kdy učitelé využívali příkladů z praxe (zvláště v prvouce, vlastivědě a přírodovědě) a zkušeností samotných žáků. Zdařilé bylo motivování žáků pomocí činností ve skupinách nebo názorného předvedení slovního příkladu v matematice za pomoci zapojení dětí. Ve většině hodin žáci projevovali po celou vyučovací hodinu zájem o výuku. Pozitivně přijímali a hodnotili výzvu vyučujících k aktivitě.

Ve vyučovacích hodinách byla při komunikaci dodržována dohodnutá pravidla mezi učiteli a žáky. Při výuce převládá verbální projev učitelů, pouze někteří vyučující cíleně dbali na rozvoj komunikačních dovedností žáků a dávali jim dostatek příležitostí pro vyjádření jejich názorů. V části hospitovaných hodin přírodovědy a českého jazyka měli žáci možnost komunikovat mezi sebou při vhodně zvolených metodách skupinové práce a práce ve dvojicích. V hodinách panovaly velmi pěkné vztahy mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem.

Většina vyučujících kladla žákům podnětné otázky, pomocí kterých si u nich ověřovala pochopení probraného učiva. Pochvaly žáků i práce s chybou měly vždy povzbuzující účinek. Hodnocení práce žáků bylo vždy ze strany učitelů objektivní. V závěru hodiny téměř všichni vyučující zhodnotili práci třídy jako celku. Pouze v jednom případě měli žáci v průběhu hodiny příležitost k sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly ve sledovaných předmětech na prvním stupni ZŠ celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni ZŠ

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Cíle hospitovaných hodin byly v některých případech stanoveny přesně, jindy jen velmi zevrubně, ojedinele byl cíl vytčen natolik obecně, že zůstal nenaplněn. Příprava na sledované vyučovací hodiny byla zpravidla důkladnější v oblasti odborné, méně promyšleně byly stanoveny postupy metodické. Celkově vykazovaly hospitované hodiny značně rozdílnou úroveň co do kvality přípravy i následné realizace.

Materiálně-technická podpora výuky byla na standardní úrovni. Školní žákovská knihovna má malý knižní fond, frekvence výpůjček je nízká.

Ve volbě vyučovacích metod preferovali vyučující ponejvíce frontální styl výuky. Činnostní pojetí výuky se vyskytovalo pouze ojedinele. Velmi účinné bylo objasňování odborných termínů. Při dotazech žáků na některé podrobnosti probíraného učiva reagovali pedagogové velmi pohotově. Struktura vyučovacích hodin byla většinou jednotvárná, někdy časově nevyvážená v tom smyslu, že pro přespřílišné detailizování některých pasáží nebylo učivo procvičeno nebo shrnuto.

Žáci byli pro výuku motivováni ve velmi rozdílné míře. Zpravidla tam, kde byly vyučovací metody pestřejší, projevovali žáci o učivo zájem. V opačném případě byli žáci pasivní. Relaxace byla zařazována do vyučovacích hodin zcela výjimečně.

Jazyková kultura byla při hospitovaných hodinách u žáků sledována a rozvíjena s menší důsledností. Žákům bylo poskytováno málo příležitostí k tomu, aby si mohli procvičovat své vyjadřovací dovednosti a aby mohli rozvíjet své jazykové schopnosti. Zadávaní slohových prací je však co do výběru témat velmi podnětné pro rozvoj dětské fantazie i stylistické vynalézavosti.

Hodnocení práce žáků bylo při sledované výuce zařazováno ojedinele. Písemné práce žáků jsou opravovány s rozdílnou mírou důslednosti.

Orientace žáků v učivu českého jazyka byla méně pohotová v oblasti gramatické (např. při určování slovních druhů a větných členů), poněkud příznivější situace byla v literární výchově (např. při práci s literárním textem a při používání odborných termínů).

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích (anglický a německý jazyk)

Stanovené výukové cíle byly většinou konkrétní a odpovídaly aktuálnímu složení třídy. Ojedinele byly zaměřovány s tématem hodiny a jejich formulace vždy neumožňovala kontrolu jejich naplňování v průběhu a v závěru hodiny. O žácích s vývojovými poruchami učení byly učitelky informovány, avšak práce s těmito žáky či diferenciací úkolů s ohledem na individuální vzdělávací potřeby jednotlivců v převážné části hospitovaných hodin realizovány nebyly.

Hospitované hodiny anglického a německého jazyka probíhaly částečně v kmenových třídách a částečně ve dvou učebnách, které jsou určeny pro výuku cizích jazyků. Jedna z nich dosud však není pro tuto výuku speciálně vybavena. Druhá, která je vybavená audio a videotechnikou, účelně a esteticky vyzdobená nástěnnými mapami a obrazovými materiály, je současně využívána jako cvičná kuchyně. Poněkud omezené prostorové podmínky v této učebně neumožňovaly vždy zařazení činnostních aktivit požadovaných vzdělávacím programem. Schválené učebnice, dostupné pomůcky a magnetofony k poslechu autentických textů byly v převážné části sledované výuky využívány.

Hospitovaná výuka byla řízena srozumitelně a vyučovací čas byl využíván efektivně. Zastoupení aktivních a pasivních činností žáků bylo většinou vyvážené. Pouze v menší části sledovaných hodin převládaly aktivity a verbální projevy vyučujících, žáci nečinně přijímali informace a neměli možnost sami vyvozovat závěry a hledat vlastní postupy řešení. Učitelky účelně zařazovaly výuku frontální, práci ve skupinách či ve dvojicích. V menší míře byl využíván individuální přístup k žákům. Diferenciací úkolů s ohledem na rozdílné vzdělávací potřeby jednotlivců byla zařazena jen sporadicky. V převážné části sledovaných hodin, zejména anglického jazyka, byli žáci vedeni ke komunikaci a k používání cizího jazyka v běžných situacích každodenního života. Ojedinele byl kladen příliš velký důraz na gramatické a lexikální zvládnutí učiva a komunikativní charakter výuky cizích jazyků byl opomíjen. Tempo výuky i členění jednotlivých hodin byly přiměřené věku žáků i jejich schopnostem. Psychohygienické zásady byly většinou dodržovány. Metody a formy práce se průběžně střídaly s odpočinkovými činnostmi, takže se předcházelo únavě. Pouze výjimečně byla potřeba relaxace podceněna, což vedlo k nesoustředěnosti žáků.

Vstupní motivace žáků byla méně výrazná, většinou spočívala ve sdělení cíle a průběhu hodiny. Zdařileji byla uplatňována motivace průběžná. K probouzení zájmu žáků o probírané učivo učitelky využívaly praktických zkušeností žáků, aktualizovaly učivo a zařazovaly rozmanité aktivizující formy práce. Vedly žáky k týmové práci a spolupráci, což pozitivně ovlivňovalo úspěšnost procesu učení. Výjimečně motivace chyběla a žáci pak pracovali bez zájmu a do výuky se aktivně nezapojovali.

Ve všech hospitovaných hodinách panovala příjemná pracovní atmosféra. Dohodnutá pravidla jednání a chování byla vyučujícími i žáky respektována. Komunikace mezi učitelkami a žáky byla oboustranně vstřícná. V menší části hodin, kde dominoval verbální projev vyučujících, neměli žáci dostatek příležitostí pro vyjadřování vlastních názorů, pro diskusi a pro rozvoj komunikativních dovedností mezi sebou navzájem. V převážné části sledované výuky byly učitelkami vytvořeny vhodné podmínky pro osobnostní a sociální rozvoj žáků, upevňování jejich sebedůvěry a pro výchovu k vzájemnému respektu a k toleranci.

Výkony žáků byly hodnoceny zejména slovně. Klasifikace v převážné části sledované výuky zařazována nebyla. Probrané učivo bylo většinou upevňováno formou společného opakování. Opakovací otázky byly pokládány jasně a formulovány s ohledem na pochopení širších souvislostí. Ke vzájemnému hodnocení ani k sebehodnocení žáci vedeni nebyli. Zhodnocení výkonů jednotlivců, shrnutí probraného učiva a vyhodnocení míry naplnění výukových cílů nebylo realizováno v žádné hospitované hodině.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích (anglickém a německém) byly celkově na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Výukové cíle byly většinou dobře postaveny a dařilo se je naplňovat. Sledované vyučovací hodiny byly důkladně připraveny po stránce faktografické. Příprava metodická byla poněkud méně výrazná.

Názorné vyučovací pomůcky a didaktická technika byly zastoupeny v menší míře. Dějepisných atlasů byl ve třídách dostatek, nástěnné mapy však nebyly vždy k dispozici.

Organizace výuky byla dobře promyšlená v oblasti prezentování historických událostí a jejich časového i geografického určení. Příčinné a následné vztahy mezi historickými událostmi a jevy už byly sledovány méně. Velmi pěkná byla práce s učebnicí, s encyklopediemi a s doplňkovými materiály. Velmi vhodně bylo při prezentaci učiva působeno na žáky výchovně. Žáci reagovali pohotově na kladené otázky, které následovaly v logických sledech. Příhodné bylo rovněž zařazování regionálních prvků. Zápis nového učiva byl promyšleně sestavován a vyvozován. Střídání vyučovacích metod a forem práce nebylo vždy natolik pestré, aby mohlo žákům poskytovat vedle procesu učení rovněž i potřebnou relaxaci.

Motivace žáků byla uplatňována v rozdílné míře. Tam, kde byl obsah učiva účinně provázán s výchovným působením, projevovali žáci velký zájem o probíranou učební látku. V případě převažující encyklopedičnosti výuky byl zájem žáků oslaben.

Hospitované hodiny probíhaly v atmosféře vzájemné důvěry. Mnohdy však nedostatek činností samotných žáků tuto příznivou situaci poněkud oslaboval.

Hodnocení žáků bylo v hospitovaných hodinách většinou zužováno na písemné prověřování probraného učiva. Pro hodnocení práce žáků nebylo dostatečně využíváno četných možností, které samotná výuka poskytuje ve svém průběhu.

Žáci se při průběžných rozhovorech poměrně dobře orientovali v časových údajích, dokázali používat odborných termínů a velmi dobře přijímali výchovné momenty, které se na probíranou učební látku vázaly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a fyzice

Kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky zajišťovaly kvalitně vypracované tematické plány. Příprava všech učitelů na výuku byla pečlivá. Probírané učivo navazovalo na předcházející látku. Výukové cíle, ojediněle stanovené spíše z hlediska činnosti učitele než s ohledem na znalosti a činnosti žáků, vycházely ze znalosti aktuálního složení tříd, byly reálné a převážně se je dařilo plnit. Menší nedostatky se projevily v časovém rozvržení některých hodin, v jejichž závěru nezbyval dostatek času na procvičení a upevnění nového učiva.

Výuka matematiky probíhala v kmenových učebnách, které jen ojediněle matematicky zaměřenou výzdobou vytvářely podnětné prostředí pro výuku tohoto předmětu. Odborná učebna fyziky a chemie, ve které se žáci učili fyzice, výzdobou a vystavenými názornými pomůckami značně přispívala k zájmu žáků o předmět. Učebnice byly v průběhu výuky často žáky používané, v matematice většinou sloužily jako zdroj příkladů, ve fyzice byly využívány k řešení problémových úloh a k získávání nových informací. Na aktivitu žáků měly pozitivní vliv aplikace názorných pomůcek a především ve fyzice předvádění pokusů a v jedné hodině provádění jednoduchých frontálních žákovských pokusů. K efektivnějšímu využití vyučovacího času přispívalo provádění složitějších výpočtů pomocí kalkulátorů. Audiovizuální ani výpočetní technika v průběhu sledované výuky využita nebyla. Především při zkoušení a opakování učiva žáci řešili příklady, které pro ně dopředu učitelé nakopírovali nebo připravili na tabuli.

Převažující frontální výuka s občasným využíváním řízeného rozhovoru neumožňovala důsledné zapojení všech žáků. V menší části hospitovaných hodin aktivitu žáků zvýšilo řešení problémových úloh, aplikace principů názornosti a zařazení samostatných prací, v jejichž průběhu vyučující bezprostředně poskytovali žákům individuální pomoc. Zájem žáků o výuku podněcovaly předváděné pokusy a zejména ojediněle prováděné frontální žákovské pokusy, na jejichž základě žáci sami vyvozovali nové poznatky, prováděli zobecnění pozorovaných jevů a samostatně pracovali s výsledky. Toto činnostní pojetí však bylo zařazeno do výuky pouze výjimečně. Novou látku vysvětlovali a zdůvodňovali převážně pouze učitelé. Jejich dominující projev většinou neumožňoval žákům aktivně se podílet na získávání nových vědomostí. Efektivitu využití vyučovacího času občas snižovalo zdlouhavé diktování zápisu do sešitů. Výuka byla vyučujícími vedena věcně a odborně správně, při samostatných pracích žáci postupovali podle jasných a srozumitelných pokynů. Zadání úkolů většinou nebylo diferencováno vzhledem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vyučující většinou dbali na dostatečné provětrání učeben. Občas však byla výuka nevhodně ovlivněna hlukem z okolní komunikace. Zápis na mokré tabuli v některých hodinách byl pro žáky špatně čitelný. V průběhu převážně části hospitované výuky učitelé nedokázali včas reagovat na únavu žáků zařazením relaxačních chviliek, v menší míře byla relaxace nahrazena častějším střídáním činností.

Vstupní motivace ve většině sledovaných hodin nebyla výrazná, převážně spočívala v seznámení s cílem a průběhem hodiny. Během výuky občas využívali vyučující k podnícení zájmu žáků jejich vlastních zkušeností, volili vhodné příklady a poukazovali na aplikace získaných vědomostí. V některých hodinách bylo využito vzájemných mezipředmětových vztahů.

V hodinách byla převážně navozena klidná pracovní atmosféra. Vztah mezi vyučujícími a žáky byl založen na vzájemné důvěře a toleranci. Převládající verbální projev učitelů však neumožňoval vytvářet dostatečný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků. Vzájemná komunikace mezi žáky proběhla pouze výjimečně, ke spolupráci žáků v průběhu hospitovaných hodin nedošlo.

Důkladná společná kontrola výsledků písemné práce v jedné hodině matematiky poskytla žákům zpětnou vazbu jejich úspěšnosti. Žáci byli seznámeni se způsobem hodnocení a byla provedena analýza nejčastějších chyb. Pozitivního povzbuzování žáků a pochval za kvalitní splnění úkolů využívali vyučující v menší míře. Nejlepší výkony byly oceněny pochvalou. Klasifikace při individuálním zkoušení byla objektivní, známky byly oznámeny a zdůvodněny. K hodnocení spolužáků ani k sebehodnocení žáci vedeni nebyli. Odpovědi žáků na otázky učitelů v rámci řízeného rozhovoru byly převážně stručné a většinou neumožnily ověření hlubšího pochopení probírané látky. Zhodnocení výkonů žáků v závěru hodin nebylo prováděno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a fyzice měly dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola monitoruje výsledky vzdělávání žáků běžnými způsoby prostřednictvím průběžných prověrek. Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád v rámci jednotlivých předmětů. Velmi užitečné a účinné je pravidelné zjišťování úrovně čtení u žáků 1. stupně ZŠ. Jednotliví vyučující porovnávají výsledky svých žáků a přijímají následná opatření ke zkvalitnění výuky. Systematické zpracování výsledků vzdělávání, které by vedlo nejen k průběžnému odstraňování nedostatků ve vědomostech žáků, nýbrž i k zachycení příčinných souvislostí mezi výsledky vzdělávání a efektivitou používaných vyučovacích metod, si zatím škola neosvojila.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy mají celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina má všechny požadované náležitosti. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je v souladu s právními předpisy a se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Brno, Novoměstská 21 ze dne 31. ledna 2001
2. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2000, pod č.j. BM 0001/218 ze dne 31. ledna 2000
3. Koncepce a rozvoj školy na období 2002 - 2006
4. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků za školní rok 2003/2004
5. Učební plány ZŠ pro 1. stupeň v pětiletém cyklu a pro 2. stupeň ve čtyřletém cyklu
6. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004
7. Tematické plány hospitovaných předmětů platné pro školní rok 2003/2004
8. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
9. Pracovní plán školy na školní rok 2003/2004
10. Školní řád

11. Organizační řád
12. Systém kontrolní činnosti školy ze dne 25. 1. 2001
13. Osobní dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a integrovaných žáků ve školním roce 2003/2004
14. Zápisy z pedagogických rad
15. Zápisy z metodických zařízení a z předmětových komisí
16. Plán hospitační činnosti
17. Plán činnosti výchovného poradce na školní rok 2003/2004
18. Pracovní náplň školního psychologa ke dni 1. 9. 2003-10-21
19. Minimální preventivní program na školní rok 2002/2003 a hodnocení jeho plnění
20. Inspekční zpráva čj. 122 401/99-11134 z roku 1999

ZÁVĚR

Odborná a pedagogická způsobilost učitelského sboru představuje výrazné pozitivum, jehož škola dosáhla.

Materiálně-technické podmínky umožňují škole plnit deklarovaný vzdělávací program.

Kvalifikovanost pedagogů se výrazně promítá do kvality výuky v oblasti odborné fundovanosti vyučujících. Činnostní pojetí výuky a progresivní pedagogické trendy byly ve sledované výuce zastoupeny v menší míře.

Ze srovnání s poslední inspekční zprávou č.j. 122 401/99 vyplývá, že organizace činnosti školy, která byla tehdejší školní inspekcí příznivě hodnocena, si udržuje svou velmi dobrou úroveň.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	J.Měřinská, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jan Dusík	J.Dusík, v.r.
	Mgr. Ladislav Fiala	L.Fiala, v.r.
	Mgr. Zdeňka Nešetřilová	Z.Nešetřilová, v.r.
Kontrolní pracovníci	Hana Linhartová	
	Helena Svobodová	

V Brně dne 16. října 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....22. října 2003.....

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Eva Baráková

Eva Baráková, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Jihomoravský inspektorát, PaedDr. Jitka Měřinská, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2003-11-19	12-1128/03-952
Zřizovatel	2003-11-19	12-1128/03-952
Rada školy		

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.